

Økonomi- og indenrigsminister Margrethe Vestagers talepapir

Det talte ord gælder

Anledning: Åbent samrådsspørgsmål J stillet af Jacob Jensen (V) om kommunal anvendelse af finansielle instrumenter (swaps) efter presseomtale i Berlingske d. 26. november.

Tid og sted: Kommunaludvalget, torsdag den 6. december 2012 kl. 16:30 til 17:30.

Samrådsspørgsmål J

"Vil ministeren redegøre for sit syn på kommunernes muligheder for at spekulere i anvendelsen af forskellige finansielle instrumenter som f.eks. renteswaps, valuta og aktier, jf. artikel i Berlingske den 26. november 2012?"

Indledning

Tak for invitationen og spørgsmålet.

I lighed med spørgeren mener jeg ikke, at det er en kommunal opgave at spekulere med skatteydernes penge.

Med det afsæt vil jeg i dag redegøre for:

- hvordan kommunerne er reguleret på dette område
- de stramninger af de kommunale låneregler, der blev gennemført for snart et år siden
- under hvilke omstændigheder kommunerne fortsat kan omlægge lån
- og at de låneaftaler, som har været omtalt i pressen, er baseret på gamle regler

Desuden vil jeg gerne redegøre kort for de gældende regler for formueforvaltning.

Gældende regler for gældsforvaltning

Kommunernes låntagning er [med hjemmel i den kommunale styrelseslov] reguleret i den kommunale lånebekendtgørelse.

Kommuner kan kun optage lån i det omfang, den kommunale lånebekendtgørelse giver mulighed for det. Eller når der i enkelte tilfælde er skabt en særlig hjemmel i sektorlovgivningen i øvrigt. F.eks. ved større anlægsprojekter som Metro og letbaner.

Reglerne vedrører både omfanget af adgangen til at optage lån og det som vi i dag diskuterer – hvilke vilkår kommunerne kan indgå låneaftale på.

Regelstramning pr. 1. januar 2012 på låneområdet

Den tidligere regering igangsattetilbage i 2010 [efter aftale med Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne] et udvalgsarbejde, som mundede ud i en rapport i juni 2011.

Udvalget anbefalede en opstramning af reglerne.

Jeg var og er helt enig i anbefalingerne. Og det er præcis de anbefalinger, som blev gennemført fra årsskiftet.

Lad mig her ridse de gennemførte ændringer op:

- 1) Vi har harmoniseret de kommunale og regionale låneregler i forhold til de normer, som staten følger i statsgældsforvaltningen.
- 2) Kommuner kan nu kun omlægge lån ved hjælp af simple rente- og/eller valutaswap-aftaler. Disse aftaler er nærmere beskrevet i ministeriets lånevejledning. Med henblik på kurs- og rentesikring kan der anvendes terminsforretninger, men ikke optioner.

Det betyder, at kommuner ikke mere kan indgå aftaler om komplekse svært gennemskuelige avancerede finansielle instrumenter, herunder swap-aftaler med optioner eller optionslignende elementer.
- 3) For at undgå valutakursrisici må nye gældsforpligtigelser i kommuner ikke være sluteksponeret i anden valuta end danske kroner eller euro.

4) Regnskabskravene i forhold til finansielle instrumenter i det kommunale budget- og regnskabssystem er blevet skærpet.

Det indebærer, at kommunerne skal give oplysning om en række forhold vedrørende hver enkelt swapaftale, som bl.a. restgælden, kontraktens udløbstid og rente og valutaforhold.

Fortsat adgang til at omlægge lån

Ændringerne er gennemført, men samtidig har kommunerne fortsat adgang til at omlægge lån, da kommunerne naturligvis bør have adgang til at skifte vilkår som eksempelvis mellem lån med variabel eller fast rente.

Derfor sidestiller lånereglerne simple swaps med omlægning af lån, fordi swap er en aftale om at bytte vilkår som eksempelvis mellem en variabel og fast rentebetaling.

Adgangen til låneomlægning indebærer, at evt. kursgevinster eller kurstab på det lån, der omlægges, kan medregnes i det lån, der omlægges til. Helt svarende til situationen for en boligejer.

Den adgang skal bl.a. ses i sammenhæng med hensynet til at gøre det muligt for kommuner ved ændringer i renteniveauerne at nedbringe deres renteomkostninger.

De gamle låneaftaler

Hvad angår aftaler, som kommunerne har indgået før regelændringerne, så kan de løbe videre i henhold til en overgangsbestemmelse i lånebekendtgørelsen.

Det er op til den enkelte kommune at afgøre, hvorvidt et allerede indgået engagement skal omlægges.

Og det bør der ikke ændres på. For det vil naturligvis ikke være hensigtsmæssigt, hvis man centralt fra vil tvinge kommuner ud af disse arrangementer på et bestemt tidspunkt med de tab, som det vil kunne indebære.

I modsætning til boligejerne er det i den forbindelse væsentligt at nævne, at kommuner ikke har adgang til at refinansiere afdrag på eksisterende lån med henblik på at forlænge lånets løbetid.

Denne begrænsning er begrundet i hensynet til at sikre fremtidige kommunalbestyrelses dispositionsfrihed og råderum.

De i pressen omtalte sager

De seneste historier i pressen handler om dispositioner, som kommunerne har foretaget under de tidligere låneregler.

Jeg vil ikke vurdere den nærmere hensigtsmæssighed eller karakter af de konkrete lånedispositioner foretaget i de enkelte kommuner.

Men kan notere min tilfredshed med, at kommunerne er på vej ud af disse aftaler.

Fx medførte Furesø-aftalen af 8. marts 2011 en reduktion af omfanget af swaps med ca. 2,6 mia. kr.

Desuden er ministeriet bekendt med, at som følge af opsagte låneaftaler, vil kommunernes eksponering over for schweizerfranc være reduceret fra ca. 5,8 mia. kr. pr. 31. december 2010 til 3,2 mia. kr., når vi kommer frem til 31. marts 2013.

Omfanget af de strukturerede swap-aftaler og eksponering over for schweizerfranc er således under nedbringelse i kommunerne.

Gældende regler for formueforvaltning

For god ordens skyld vil jeg endelig kort redegøre for kommunernes mulighed for at anbringe frie midler eller overskydende likviditet i aktier, fordi samrådsspørgsmålet også berører dette emne.

Kommunestyrelseslovens § 44 sætter rammerne for anbringelse af kommunale midler. Helt overordnet giver bestemmelsen kommunerne mulighed for at placere midler -som ikke af hensyn til de daglige forretninger skal foreligge kontant - enten i banken, eller i stats-eller realkreditobligationer eller i investeringsbeviser.

Det er her en forudsætning, at anbringelsen ligger inden for de rammer, der gælder for fondes placering af midler.

Formålet med bestemmelsen er at sikre en betryggendeforvaltning af kommunens midler.

Afslutning

Med de opstramninger, der er gennemført, mener jeg, at vi nu har nogle fornuftige rammer for kommunernes låntagning.

Kommunerne er nu afskåret fra, at anvende svært gennemsigtige finansielle instrumenter med optioner eller optionslignende elementer i deres låntagning.

Ligesom deres lån skal være sluteksponeret i kroner eller euro.

Med disse ændringer er de kommunale og regionale låneregler blevet bragt på linje med de normer, som staten følger.